

SPRAWOZDANIA

Z POSIEDZEŃ
KOŁA MATEMATYCZNO - FIZYCZNEGO
w WARSZAWIE,

Rok 1907 / 8.

I.

Posiedzenie dnia 19 października 1907 r.

Obecnych osób 33.

Zagał posiedzenie Prezes Koła i zakomunikował obecnym, iż starania Zarządu w kwestyi zarejestrowania Ustawy Koła mat.-fiz. nareszcie uwieńczone zostały pomyślnym skutkiem. Koło jest obecnie osobą prawną i posiada przez to większą swobodę ruchów. Następnie po odczytaniu i zatwierdzeniu protokołu ostatniego posiedzenia, prezydujący odczytał Ustawę koła, której tekst podany będzie w „Sprawozdaniach“. Następnym punktem porządku dziennego było sprawozdanie delegata p. L. Zarzeckiego na X-y Zjazd przyrodników i lekarzy polskich we Lwowie. P. Z. Straszewicz odczytał referat p. t. „Teorya geometryczna środka ciężkości“. Autor pragnie wskazać metodę, przy pomocy której uczniom szkoły średniej możnaby było dać gruntowniejsze daleko pojęcie o środku ciężkości i następnie zmodyfikować zwykle używane sposoby elementarne obliczania objętości brył przez wprowadzenie do programu twierdzenia Guldina; twierdzenia tego autor dowodzi w swym referacie. [Referat p. Straszewicza zawiera między innymi bardzo proste i ładne wyprowadzenie środka ciężkości łuku okręgu koła i daje interesującą interpretację geometryczną środka ciężkości, prócz innych rzeczy, o któ-

rych nie nadmieniamy, gdyż referat drukowany będzie w „Sprawozdaniach”. Na tle tego odczytu rozwinęła się dość ożywiona dyskusja, w której zabierali głos pp.: Dickstein, Banachiewicz, Zarzecki, Thieme, Włodarski i sam referent.

Następnie przewodniczący przedstawił, obecnym nową i ciekawą książkę prof. Kleina o nauczaniu Matematyki (Klein und Schimmack. „Der mathematische Unterricht an den höheren Schulen. Teil I), a także zakomunikował o tem, iż Biblioteka Koła zbogaciła się kilkunastu książkami, nabytymi u antykwaryusza z biblioteki ś. p. Badońskiego.

Posiedzenie dnia 16 listopada 1907 r.

Obecnych osób 42.

Po odczytaniu protokołu z poprzedniego posiedzenia, W. Sierpiński w krótkości opisał sposób elementarny, za pomocą którego udało mu się znaleźć rozwinięcie na iloczyn nieskończony wielkości $\sqrt{a}$. Referent nadmienił, że ogólny sposób rozwinięcia wielkość $\sqrt[3]{a}$, wymagający rozważań z Analizy wyższej, przesłał do Akademii Nauk w Krakowie. Następnie p. Banachiewicz w dłuższym a wielce interesującym przemówieniu scharakteryzował korzyści, jakie płyną dla Astronomii, dzięki zastosowaniu fotografii. Referent opisał przyrządy, używane przy tego rodzaju badaniach i przy pomocy latarni magnetycznej przedstawił słuchaczom fotografie niektórych okolic nieba. Fotografia okazuje nieocenione usługi w znanych zagadnieniach i w pracach oddawna przedsięwziętych, jak np. przy układaniu mapy czyli katalogu gwiazdowego, wprowadza ona też nowe zagadnienia, jak np. w dziedzinie przyrody mgławic, pozwala też odkrywać nowe ciała niebieskie, jak np. planetoidy. Następnie p. przewodniczący odczytał pracę, nadestaną do Koła z Getyngi przez St. Landana. Praca ta dotyczy zajęć praktycznych z Fizyki w szkole średniej. Autor uznaje wielką wartość dydaktyczną zajęć tego rodzaju, polemizuje jednakże z przeciętnem rozumieniem metody indukcyjnej i z przesadą, jaka się w tej dziedzinie nieraz w teorii i praktyce okazuje. Referat drukowany będzie w „Sprawozdaniach”. Na tle tem

rozwinęła się dyskusya, w której zabierali głos pp.: Służewski, Borowski, Rozmysłowski, Dickstein i Włodarski. Przemawiający debatowali nad możliwością wprowadzenia u nastęgo rodzaju zajęć, nad ich zakresem i rodzajem doświadczeń. Wyrażono przytem chęć poświęcenia temu, wielce ciekawemu, pytaniu jednego z posiedzeń Koła całkowicie.

Na posiedzeniu przyjęto, na przedstawienie Zarządu, następujących nowych członków: dr. Ludwika Hantowera, Wiktora Arleta, dr. Antoniego Łomnickiego i Jana Romualda Skulskiego.

Posiedzenie dnia 28 grudnia 1908 r.

Obecnych osób 34.

Po odczytaniu protokołu poprzedniego posiedzenia naukowego, przewodniczący zapytuje obecnych co do ewentualnych zmian w sposobie prowadzenia prac Koła, a także prosi o podanie wskazówek i rad dla ożywienia działalności Towarzystwa przysłęmu Zarządowi. Na tle tych zapytań rozwinęła się dyskusya, w której zabierali głos pp. Srebrny, Białowiejski, Świętochowski, Pożaryski, Włodarski i przewodniczący. Po odpowiedniej wymianie zdań przyjęto następujący wniosek p. Srebrnego:

„Dyskusya nad poważniejszymi referatami ma się odbywać nadal na następnem posiedzeniu. Decyduje o tem każdorazowo zebranie.“

Przewodniczący a także p. Świętochowski podkreślają konieczność poruszania na zebraniach kwestyj praktycznych, co znacznie ożywiłoby posiedzenia i dyskusye, a nie wyłącza potrzeby referatów teoretycznych z różnych zakresów Matematyki i Fizyki. Następnie p. Świętochowski proponuje urządzić skrzynkę zapytań, do której każdy z członków Koła mógłby wrzucać notatki i zapytania w kwestyach, obchodzących go w praktyce lub teorii. Zapytania te, poddane później dyskusyi na posiedzeniu Zarządu zależnie od decyzji tegoż, mają być przedstawiane na posiedzeniu naukowym miesięcznem i służyć jako temat do rozpraw. Wniosek p. Świętochowskiego przyjęto.

P. P o ż a r y s k i nadmienając, że na posiedzeniach Koła dość rzadko zjawiają się kwestye, dotyczące wykładu Fizyki, proponuje podzielić członków Koła na dwie sekcye: matematyczną i fizyczną, które zbierałyby się częściej i obradowały intensywniej nad pomienionymi specjalnościami. Rzecz ta, zdaniem mówcy, nie wyklucza wspólnych posiedzeń miesięcznych, a może je znacznie ożywić przez referowanie spraw, poruszanych na oddzielnych sekcjach. P. W ł o d a r s k i proponuje oddzielić posiedzenia pedagogiczne od naukowych, urządzając na przemian jedno i drugie. Zdaniem mówcy, rzecz ta nadałaby obradom pewien określony charakter.

Przewodniczący, reasumując wnioski członków, proponuje poddać je dyskusji na najbliższem posiedzeniu naszego Zarządu, który po zastanowieniu się, o rezultacie zreferuje na posiedzeniu naukowem z dnia 18 stycznia 1908 r.

Następnie przystąpiono do wyborów. Pp. S r e b r n y i Ś w i ę t o c h o w s k i zostali zaproszeni przez p. przewodniczącego na asesorów przy obliczaniu głosów.

Wybrano na prezesa Koła na rok 1908 p. S. D i e k s t e i n a, na sekretarza pierwszego p. L. Z a r z e c k i e g o. Prócz tego do Zarządu w zamian ustępujących pp. Z. T y s z k i i G. Z a w a d z k i e g o, wybrano pp. Z a w a d z k i e g o (ponownie), Z i e m o w i t a A r l i t o w i c z a i Z. C z u b a l s k i e g o. Zamiast dwóch, wybrano trzech członków, gdyż nowa zarejestrowana Ustawa wymaga nie 6-u, lecz 7-u członków w Zarządzie.

Potem p. Z a r z e c k i wypowiedział referat na temat: „O zastosowaniu metody inwersji przy nauczaniu Matematyki w szkole średniej“. Referent zwraca przedewszystkiem uwagę na to, że konieczność reformy nauczania Matematyki wymaga gruntownego przejrzania materiału naukowego, podawanego obecnie na podstawie czy to pojęć, zdobytych przez wiedzę społeczną, czy też istotnych cech materiałowi temu właściwych. Należy starać się, o ile można, wiązać luźne dotąd częste prawdy nauki w grupy, połączone albo wspólnością formalnych charakterystycznych właściwości, albo rozległością zastosowań lub też pewną ideą przewodnią. Takie łączenie może wytworzyć metody cząstkowe, które później łatwiej będzie zjednoczyć myślą pewną

ogólną i tym sposobem nauczanie przekształcić. Tak zw. przekształcenie za pomocą promieni odwrotnych nasuwa jedną z takich metod, która ma szczególnie wszędzie ważne znaczenie, gdzie sprawa dotyczy koła. Referent przedstawia szereg przykładów na zastosowanie metody inwersji przy rozwiązywaniu zadań konstrukcyjnych, podkreśla nieraz zjawiające się uproszczenia, dzięki tej metodzie, w rozwiązywaniu tych zadań, wskazuje na zastosowanie, jakie posiada rzecz ta już od czasów Ptolemeusza w Kartografii, a także w Fizyce i Mechanice. Prócz tego mówca, opierając się na pracach: Adlera, Enriquesa, Holzmüllera, Steinera, Mascheroniego i innych, wykazuje, jak można dowieść za pomocą metody inwersji w sposób bardzo prosty możliwości wszystkich konstrukcji geometrycznych 1-go i 2-go stopnia za pomocą li tylko cyrkla; wskazuje na ograniczenie, jakiemu podlegać mają te konstrukcje, mianowicie, że wszystkie koła prócz jednego mogą przechodzić przez jeden punkt i t. p.

Referent następnie podkreśla ten fakt, że szkoła średnia dotąd u nas przeważnie przy nauce Geometrii zajmuje się kołem i potrosze krzywymi rzędu 2-go, czego nie można uważać za pożądane. Należałoby, zdaniem mówcy, dać pojęcie o innych krzywych, przez co przed uczącymi się roztoczyłaby się szersza perspektywa nauki, uwypukliłyby się jej zadania w dążeniu do ujęcia rzeczywistości. Metoda inwersji, zdaniem mówcy, daje ku temu prosty środek. Mianowicie krzywe rzędu 2-go przekształcają się za pomocą promieni odwrotnych na cały szereg innych, ślimakowe Pascala, hippopedę Eudoxusa, cyssoidę Dioclesa, lemniskatę Bernoulliego, strofoidę i inne. Krzywe te mają nie tylko teoretyczny interes, ale i praktyczny; wiadomo bowiem, że kąt można podzielić na trzy części równe za pomocą ślimakowej Pascala, co jest wygodniejsze nawet niż używanie konchoidy Nikomedesa, jak to robią niektórzy autorowie zagraniczni, odczuwający potrzebę odnowienia materiału naukowego już ze względów li tylko pedagogicznych i zapełnienie niektórych luk geometrii Euklidesa. Referent podkreśla, że dzięki temu, prócz kwadratury Dinostatesa i konchoidy Nikomeda, niemal wszystkie krzywe, znane starożytnym, są z sobą w związku na podstawie metody przekształcenia za pomocą promieni odwrotnych.

Dyskusję nad referatem postanowiono odłożyć na następne posiedzenie.

Sprawozdanie z działalności naukowej Koła matematyczno-fizycznego za rok 1907.

W roku sprawozdawczym Koło odbyło 9 posiedzeń naukowych poświęconych wysłuchiowaniu referatów z zakresu przedmiotów matematyczno-fizycznych, dyskusji nad referatami i załatwianiu spraw bieżących, które nie mogły z samej istoty rzeczy podlegać li tylko kompetencji Zarządu.

Na posiedzeniach odczytano następujące referaty: M. Heilpern: „Stanisław Kramsztyk: życie i prace“; L. Zarzecki: „Streszczenie niektórych prac komisji programowej niemieckiej“; Z. Czubalski „Sprawozdanie z książki Laïsanta p. t. Initiation mathématique“; L. Zarzecki „Pewnik i postulat w Elementach Euklidesa“; G. Zawadzki „Sprawozdanie z pierwszej części podręcznika do nauki Matematyki w szkole średniej przez p. Pietzkerę“; S. Srebrny „Sprawozdanie z działalności komisji informacyjno-programowej“; S. Dickstein „Leonard Euler: prace i życie“; Tenże „Uwagi o interpretacji symbolów $\frac{9}{8}$, $\frac{9}{4}$ w Matematyce szkolnej“; Dr. Margulies „Reforma nauczania Arytmetyki w szkole początkowej i średniej“; K. Sporzynski „O stałych dielektrycznych“; L. Zarzecki „O rozwijaniu myślenia funkcjonalnego przy nauczaniu Matematyki w szkole średniej“; Z. Straszewicz „O geometrycznej metodzie wyznaczania środka ciężkości“; W. Sierpiński O rozkładach liczb całkowitych na różnicę dwóch kwadratów“; W. Sierpiński „Dowód elementarny pewnego twierdzenia z analitycznej teorii liczb“, praca St. Guzela; W. Sierpiński „O rozwijaniu $\sqrt{a}$ na iloczyn nieskończony“; T. Banachiewicz „O zastosowaniu fotografii do Astronomii“; St. Landau „O ćwiczeniach z Fizyki w szkole średniej“; L. Zarzecki „O metodzie inwersji“.

Posiedzenia odbywały się w terminach, uprzednio przez Zarząd wyznaczonych, przyczem każdy z członków otrzymywał bilet członkowski z dokładnem oznaczeniem tych terminów. Przeciętnie na posiedzeniach bywało po 32 osoby, czyli około 33% ogólnej liczby członków.

Oprócz powyższego, staraniem Zarządu Koła, w Tow. kursów naukowych urządzone były jednoroczne uzupełniające kursy z dziedziny Matematyki. Wykładano teoretyczną Arytmetykę, Algebrę i Geometrię

w zakresie szkoły średniej. Na wykłady uczęszczało ogółem około 40 osób. Wykłady zaczęte były w 2-iej połowie roku 1906, a ukończone w pierwszej połowie roku 1907.

W ciągu r. b. wyszły dwa numery „Sprawozdań z posiedzeń Koła mat. fiz.“, zawierające niektóre referaty, odczytane na posiedzeniach Koła.

Przedstawiając niniejsze krótkie sprawozdanie z prac Koła matematyczno - fizycznego, musimy przyznać, że jak na nasze stosunki i wobec ciągłego borykania się z niedomaganiem finansowem, Koło matematyczno - fizyczne rozwinęło dość ożywioną działalność. Zarząd jest tego zdania, że postępując tą drogą dalej i opierając się na zdobytem doświadczeniu, można jeszcze więcej spotęgować intensywność pracy, przynajmniej na posiedzeniach; jak dotąd, zdaniem Zarządu, uczęszcza dotąd dość nieznaczna grupa członków i nie wywiązuje się dość ożywiona dyskusja. Na tę stronę kwestyi Zarząd uważa, że należy w przyszłości przyszedłemu Zarządowi baczną zwrócić uwagę i wszelkimi możliwymi środkami zachęcać członków do przychodzenia na posiedzenia i brania udziału w debatach.

Posiedzenie dnia 18 stycznia 1908 r.

Obecnych osób 29.

Po odczytaniu protokołu poprzedniego posiedzenia przewodniczący zaproponował obecnym zabierać głos w kwestyi referatu p. Zarzeckiego, odczytanego na poprzednim posiedzeniu. Na wniosek p. Świętochowskiego zaproponowano prelegentowi napisać referat i wydrukować go lub wylitografować.

Poczem przystąpiono do rozpatrzenia znajdujących się w skrzynce zapytań kwestyj, przyczem przewodniczący gorąco zachęcał obecnych do nadsyłania zapytań, a także zakomunikował, że wnioski, przedstawione przez poprzednie zgromadzenie do rozpatrzenia Zarządowi zostały przedyskutowane i, prócz wniosku o podziale członków na dwie sekcje: matematyczną i fizyczną, przyjęte. Przedstawiając wyjęte ze skrzynki zapytań kwestyje, Zarząd prosił obecnych o zapisywanie się do głosu w tej materji na przyszłym posiedzeniu. Przedłożono następujące pytania: 1) Czy racjonalne jest wprowadzenie Geometrii analitycznej

do programu szkoły średniej? Jako referenci na przyszłym posiedzeniu zapisali się pp. K w i e t n i e w s k i, W ł o d a r s k i i S t r a s z e w i c z. 2) Jakie wprowadzono zmiany w programie Matematyki w szkole rządowej? Na referenta zapisał się p. G a b s z e w i c z. 3) Jaki program z geometrii wykreslonej można uważać za racjonalny? Referent p. G a b s z e w i c z. 4) Jaką wartość mają zadania konstrukcyjne w wykładzie Geometrii? Referenci pp. Ś w i ę t o c h o w s k i i Z a r z e c k i. 5) W jakim zakresie należałoby przechodzić Trygonometrię w szkole średniej i jakiego rodzaju dawać zadania? Referenci pp. Ś w i ę t o c h o w s k i i Z a r z e c k i. 6) Czy nie należałoby zwrócić większej uwagi na wielkości naturalne funkcji trygonometrycznych, niż obecnie się to dzieje? Pytanie to przewodniczący przedłożył do dyskusji na obecnym posiedzeniu, przyczem zaznaczył, że uczący się przy rozwiązywaniu zadań mają ciągle do czynienia z logarytmami funkcji trygonometrycznych, dzięki czemu wielkości ich naturalne znikają z pola świadomości. Wielkości te mają znaczenie nie tylko teoretyczne ale i praktyczne, gdyż w praktyce można z nimi operować nie mniej wygodnie w wielu razach niż z logarytmami, a zjawienie się maszyn rachunkowych rzecz tę jeszcze więcej podtrzymuje. Ważnym jest dla uczącego się obecnie w przybliżeniu orientować się co do wartości liczebnej funkcji trygonometrycznych danego kąta; nabierają wtedy one większego w oczach ucznia realizmu. W starożytności np. H i p p a r c h i P t o l e m e u s z obywali się bez tablic, logarytmów i, jeżeli nie posiadali doskonałego narzędzia rachunkowego, to w każdym razie związek pomiędzy wielkością kąta a wartością liczebną funkcji występował wyraźnie. W dyskusji zabierali głos pp. S t r a s z e w i c z, W ł o d a r s k i, D i c k s t e i n, P o ż a r y s k i i Ś w i ę t o c h o w s k i. Wszyscy wypowiadali się w tej lub innej formie za wprowadzeniem inowacyi. Niektórzy z mówców byli zdania, że w szkole zbyt wiele czasu się poświęca na naukę logarytmów, co nie odpowiada ich własności praktycznej. Bezwarunkowo pojęcie logarytmu, jako funkcji, jest ważne, ale nie należy zbyt długo na logarytmach się zatrzymywać. P. S t r a s z e w i c z zwrócił uwagę obecnych na to, że w praktyce większą rolę odgrywają logarytmy naturalne, a w szkole zwraca się główną uwagę na dziesiętne.

Następnie p. B o r o w s k i odpowiadał w kwestyi, postawionej przez p. Ł a p a r e w i c z a zapytania o wykluczeniu z liczby ćwiczeń

praktycznych z Fizyki dla uczniów zadania o obliczaniu napięcia powierzchniowego. Mówca zaznaczył po kilku wyjaśnieniach, że zadanie to nie napotyka tak wielkich trudności, by one nie mogły być ominięte lub przewyżnione prostymi środkami w laboratorium uczniowskim. Przedłożoną przez p. Łaparewicza propozycję utworzenia komisji do oceny podręczników, zgodnie z wnioskiem Zarządu, postanowiono zastąpić przez częstsze referaty o literaturze podręczników zarówno polskich jak i zagranicznych na posiedzeniach miesięcznych. P. Kwietniowski proponuje w „Sprawozdaniach” utworzyć rubrykę autoreferatów. Następne zapytania nadesłane przez p. Łaparewicza autor zobowiązał się sam przedstawić na posiedzeniu Koła.

W końcu rozpraw nad wnioskami p. przewodniczący zachęca ponownie członków do podnoszenia najdrobniejszych chociażby kwestyj dodatkowych i nadsyłania zapytań do skrzynki; poczem proponuje obecnemu członkowi komisji rewizyjnej, p. Srebrnemu, odczytanie sporządzonego przez komisję wniosku w kwestyi stanu finansowego Koła matematyczno-fizycznego. Na podstawie odnośnej relacji saldo wynosi w gotówce rb. 31 kop. 21. Komisya, znalazłszy rachunki w porządku, zwraca uwagę na opieszale płacenie składek przez członków i proponuje obmyślić środki wzmocnienia regularnego uiszczania tychże. Następnie przystąpiono do wyborów członków komisji rewizyjnej na rok 1908. Przewodniczący uprosił pp. Gorczyńskiego i Łaparewicza do obliczania głosów. Wybrano pp. S. Srebrnego, Danielewicza i T. Świętochowskiego.

Po wyborach odczytano jeszcze referat Maryi Orsetti, który autorka nadesłała jeszcze przed posiedzeniem 28-go grudnia r. z., ale z tego powodu, że odebrany został po posiedzeniu Zarządu, nie mógł być postawiony na porządku dziennym pomienionego posiedzenia. W referacie tym p. t. „O wydziale matematyczno-fizycz. w Getyndze ze specjalnem uwzględnieniem organizacji biblioteki prezenyjnej przy seminaryum matematycznym tamże” autorka opisuje głównie wspomnianą bibliotekę i zachęca do urządzenia podobnej w Warszawie. Na końcu p. przewodniczący wspomniał, że w Zarządzie powstała myśl przetłumaczenia „Historii Matematyki w starożytności i wieków średnich” Zeuthena i że do przekładu zobowiązano p. Zarzeckiego.

Na następnem posiedzeniu p. Smosarski, na prośbę przewodniczącego, obiecuje odczytać referat o nowo odkrytym rękopisie Archimedes a.

Lista członków Koła matematyczno-fizycznego

w dniu 1 stycznia 1908 r.

1. Arlitewicz Ziemowit, Warszawa, Wróbla 12.
2. Arlet Wiktor, Warszawa, Wilcza 68.
3. Bagiński Karol, Warszawa, Warecka 7.
4. Banachiewicz Tadeusz, Warszawa, Żórawia 38.
5. Barchwic Cezary, Warszawa, Krucza 19.
6. Berkman Michał, Skierniewice.
7. Białowiejski Maksymilian, Warszawa, Złota 30.
8. Biernacki Wiktor, Warszawa, Prosta 14.
9. Boran Józef, Rawa, szkoła udziałowa.
10. Borowiecka Marya, Warszawa, Żórawia 45.
11. Borowski Władysław, Warszawa, Prosta 14.
12. Ciechanowicz Lucyan, Warszawa, Wysoka-Smolna 5.
13. Cier Stefan, Warszawa, Marszałkowska 43.
14. Chmieleński Stanisław, Kalisz, Szkoła handlowa.
15. Czartoryski Julian, Warszawa, Hoża 27.
16. Czerwiński Eugeniusz, Warszawa, Al. Jerozolimska 35.
17. Czopowski Henryk, Warszawa, Żórawia 6.
18. Czubalski Zdzisław, Warszawa, Barbary 8.
19. Dąbrowski Andrzej, Siedlce, Szkoła klasyczna.
20. Dal-Trozzo Jan, Warszawa, Mokotowska 47.
21. Danielewicz Bolesław, Warszawa, Wilcza, 65.
22. Dickstein Samuel, Warszawa, Marszałkowska 117.
23. Drège Wanda, Warszawa, Daniłowiczowska 12.
24. Dziamarski Stanisław, Lublin, szkoła lubelska, Królewska 15.
25. Gabszewicz Zygmunt, Warszawa.
26. Gniazdowski Waclaw, Warszawa, Al. Jerozolimska 72^A.
27. Gosiewski Władysław, Warszawa, Ordynacka 10.
28. Grabowski Jan, Warszawa, Piękna 50.
29. Grabowski Kazimierz, Warszawa, Nowogrodzka 28.
30. Hajkowicz Władysław, Warszawa, Mokotowska 11.
31. Hantower Ludwik, Warszawa, Elektoralna 49.
32. Juraszyński Jan, Warszawa, Aleksandrya 3.

33. Kamiński Stefan, Warszawa, Marszałkowska 65, szk. Piotrow.
34. Kalinowski Stanisław, Warszawa, Górna 8.
35. Karczewski Janusz, Warszawa, Twarda 45.
36. Klebanowski Sylwester, Częstochowa.
37. Koral Maksymilian, Warszawa, Włodzimierska 6.
38. Koralewski Kazimierz, Warszawa, Wspólna 63^b.
39. Kornilowicz Rafał, Warszawa, Nowogrodzka 12.
40. Kowalski Stanisław, Warszawa, Nowogrodzka 1:
41. Kozłowski Wiktor, Warszawa, Smolna 19.
42. Korzeniewski Zygmunt, Warszawa, Złota 30.
43. Kwietniewski Stefan, Warszawa, Hoża 52.
44. Księżopolski Władysław, Warszawa.
45. Kutylowski Waclaw, Rawa.
46. Landau Stanisław, Warszawa, Włodzimierska 4.
47. Layman, Warszawa, Piękna 39.
48. Lubiński Władysław, Warszawa, Sosnowa 1.
49. Łaparewicz Aleksander, Warszawa, Chmielna 65.
50. Łomnicki Antoni, Lwów, Krzyżowa 11.
51. Łowieniecka Janina, Warszawa, piękna 3.
52. Merecki Romuald, Warszawa, Krucza 10.
53. Meyer Matylda, Warszawa, Mazowiecka 20.
54. Niklewski Tomasz, Łódź, polskie męzkie gimnazjum.
55. Nowicka Konstancja, Warszawa, Wilcza 27.
56. Oksner Regina, Warszawa, Al. Jerozolska 51.
57. Orsetti Marja, Getynga, 55 Nicolausberger Weg.
58. Plewińska Gabryela, Warszawa, Wspólna 39.
59. Pokrzywnicki Michał, Warszawa, Wilcza 50.
60. Pożaryski Mieczysław, Warszawa, Mokotowska 6.
61. Prauss Ksawery, (za granicą).
62. Przanowski Władysław, Warszawa, Szczygła 10.
63. Przeciechowski Józef, Warszawa, Wspólna 33.
64. Pyrz Antoni, Warszawa, Marszałkowska 120.
65. Renkawek Bolesław, Warszawa, Hortensya 1.
66. Rotszejn Zofja, Warszawa, Marszałkowska 147.
67. Roczmyślowski Michał, Warszawa, Chmielna 70.
68. Rudnicka Antonina, Warszawa, Wilcza 6.
69. Sawicki Władysław, Warszawa, Kapucyńska 5.

70. Sadzewicz Marya, Żórawia 59.
  71. Sierpiński Wacław, Warszawa, Marszałkowska 73.
  72. Służewski Ksawery, Warszawa, Prosta 12.
  73. Smosarski Władysław, Warszawa, Nowowiejska 18.
  74. Sporzyński Ksawery, Warszawa, Marszałkowska 60.
  75. Srokowski Kazimierz, Dąbrowa Górnicza.
  76. Świętochowski Tomasz, Warszawa, Piękna 52.
  77. Srebrny Stanisław, Warszawa, Sienna 22.
  78. Stattlerówna Helena, Warszawa, Wilcza 24.
  79. Straszewicz Zygmunt, Warszawa, Koszykowa 7.
  80. Stożek Włodzimierz, Getynga.
  81. Stypiński Józef, Warszawa, Al. Jerozolimska 37.
  82. Szczepański Józef, Płock.
  83. Tatariewicz Władysław, Warszawa, Hoża 23.
  84. Thieme Aleksander, Warszawa, 58.
  85. Tosio Kacper, Warszawa, Marszałkowska 33.
  86. Tyszką Zygmunt, Warszawa, Sosnowa 14.
  87. Ujejski Adam, Warszawa, Złota 36.
  88. Włodarski Włodzimierz, Warszawa, Mokotowska 49.
  89. Wolbek Kazimierz, Warszawa, Nowo-Wielka 1^a.
  90. Wojtowicz Władysław, Warszawa, Górna 8.
  91. Zagrodzki Feliks, Warszawa, Żórawia 25.
  92. Zawadzki Grzegorz, Warszawa, Wspólna 79.
  93. Zawadzki Mieczysław, Warszawa, Nowogrodzka 44.
  94. Zarzecki Lucyan, Warszawa, Kaliksta 21.
  95. Zarzecki Adam, Warszawa, Elektoralna 22.
  96. Zydler Jan, Wilcze 41.
-